

Міністерство освіти і науки України

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького (Україна)

Університет витончених мистецтв (м. Каліма, Мексика)

Південно-Західний університет "Неофіт Рілскі", м. Пловдив (Болгарія)

Тайшанський державний університет (Китайська Народна Республіка)

Бєлгородський державний національний дослідницький університет (м. Бєлгород, Росія)

Могілівський державний університет імені А.А.Кулешова

(м. Могілів, Республіка Білорусь)

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА: ТРАДИЦІЇ І НОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(м. Мелітополь, 16-17 жовтня 2014 року)

Мелітополь – 2014

УДК: 378.013.43:7

ББК: 74.58

М 34

Друкується згідно з рішенням Вченої ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького протокол №3 від 08.10.2014 р.

М34 Мистецька освіта: традиції і новації: Матеріали міжнародної наукової конференції (м. Мелітополь, 16-17 жовтня 2014 р.) / Відповід. ред.: Н. А. Сегеда. – Мелітополь: Видавництво Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, 2014. – 260 с.

ISBN 978-617-7055-68-5

Збірник містить тези і статті учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Мистецька освіта: від спадкоємності епох до новітніх технологій” (16-17 жовтня, 2014 р.). У них розкривається ставлення сучасних науковців – від початківців-студентів до визнаних фундаторів мистецтвознавчої та художньо-педагогічної думки – до предмета наукового обговорення на конференції – трансформації цінностей, цілей, змісту, технологій освіти в галузі мистецтва. Зокрема в дослідженнях актуалізуються географічний та індивідуально-творчий принципи у вивченні генези педагогіки мистецтва (східний вектор, континентальні інтереси, персоналі); презентуються методологічні підходи до розв’язання проблем мистецької освіти у класичному, неklasичному й постнеklasичному вимірах; висловлюється сучасний погляд на традиції та новації в питаннях теорії і практики музичної, художньої, хореографічної освіти; порушуються проблеми психолого-педагогічної підтримки творчого самовираження особистості учня засобами мистецтва; розглядається музично-педагогічний професіоналізм як чинник гармонізації особистісного зростання суб’єктів освітнього процесу.

Матеріали збірника будуть цікавими для студентів, магістрантів і аспірантів факультетів мистецтв, учителів і викладачів мистецьких дисциплін.

Відповідальність за наукову коректність і оригінальність текстів несуть їх автори.

ISBN 978-617-7055-68-5

УДК: 378.013.43:7

ББК: 74.58

© Сегеда Н.А., 2014

© Видавництво Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, 2014

Моржова Л.Ф. ДИРИГЕНТСЬКА ТЕХНІКА ЯК СТРУКТУРНИЙ ЕЛЕМЕНТ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦТВА.....	78
Мітуса А.М. ГУМАНІТАРНА ЕКСПЕРТИЗА: СУТНІСТЬ ПРОБЛЕМИ	80
Патаронко І.М. ПЕДАГОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ТВОРЧОГО СТИЛЮ МАЙБУТЬОГО ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА ЗАСОБАМИ СЦЕНІЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	83
Ніколаї Г.Ю. ХРИСТІЯНСЬКО-ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ.....	85
Палатнюк О.І. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ СПІВАЦЬКОГО ГОЛОСУ УЧІНІВ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	87
Підварко Т.О. РОЛЬ ПРАКСЕОЛОГІЧНОГО КОМПОНЕНТУ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	89
Панченко Г.П. ПОЛІВЕКТОРНА СПРЯМОВАНІСТЬ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА	92
Переперзєва О.В. ЗМІСТ СПЕЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА В ХОРОВОМУ КЛАСІ ШКОЛИ МИСТЕЦТВ	94
Поналій Т.Л. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ В ЄВРОПІ	97
Покатильська Г.В. ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ	99
Проскуріна Г.В. РОЛЬ ДИТЯЧОГО ХОРЕОГРАФІЧНОГО КОЛЕКТИВУ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ	101
Ратко М.В. ДУХОВНО-СЕМИОТИЧЕСКОЕ ИЗМЕРЕНИЕ БЫТИЯ ФЕНОМЕНА «ХУДОЖЕСТВО»	104
Роброва О.Є. ПАРТИСИПАТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ ТА ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ В АКТИВІЗАЦІЇ ХУДОЖНЬО-ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ	106
Рєва В.П. ВЗАИМОСВЯЗЬ ДУХОВНОГО И ТЕЛЕСНОГО В ВОСПРИЯТИИ МУЗЫКИ	109
Ришкевич О.В. МУЗЫКАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ПРОФЕССИОНАЛИЗМ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА КАК ФАКТОР ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ МУЗЫКАЛЬНОГО ИСКУССТВА.....	112
Рожко І.В. МНЕМІЧНІ МЕХАНІЗМИ МУЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	114
Савлук І.В. СЕМАНТИЧНІ АНАЛОГІЇ ПУБЛІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ	116

особливого, індивідуального у змісті і формах підготовки; єдності теорії та практики.

Диригентсько-хорова діяльність вчителя музичного мистецтва вимагає особливих властивостей, серед яких індивідуальність, неповторність диригента як митця є однією з визначальних. Тому принцип індивідуалізації формування диригентсько-педагогічної техніки вказує на необхідність урахування індивідуальних особливостей студентів.

Особистість майбутнього диригента потребує вивчення викладачами її професійно-педагогічної спрямованості (сукупності стійких професійних мотивів), системи його професійно значущих ціннісних орієнтацій. Особливо важливим є урахування особистісних властивостей, емпатії, рефлексії, вивчення індивідуального стилю діяльності кожного студента-хормейстера. Означена система впливу дозволяє ефективно сприяти професійному визначенню, самоаналізу з метою формування диригентсько-педагогічної техніки майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Основне завдання диригентсько-педагогічної техніки полягає у всебічній підготовці студентів до основного виду багатогранної діяльності вчителів музичного мистецтва - управлінню хором. Завдання це дуже складне, оскільки потребує систематичного розвитку у студента здібності до музично-слухових уявлень, співочих навичок, формування вокально-хорового мислення, яке дає можливість розуміти і "чути" втілені в хоровому звучанні образи твору, що вивчається. Адже диригування хоровим твором базується на ясному слуховому уявленні особливостей його звучання, на умінні передавати в диригентських жестах його емоційний зміст і вимагати від хору відповідного виконання.

Отже, диригентська техніка в широкому сенсі може бути сформована лише всім циклом диригентсько-хорових дисциплін і особливо практикою управління колективом.

УДК: 378.091.2:78

Мітєва А. М.

концертмейстер кафедри теорії і методики музичної освіти та хореографії ННІ СПМО Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

ГУМАНІТАРНА ЕКСПЕРТИЗА: СУТНІСТЬ ПРОБЛЕМИ

Гуманітарна експертиза сьогодні є необхідною складовою людського життя, адже переважній більшості людей доводиться жити у світі з різноманітним і надзвичайно інтенсивним впливом безлічі технологій. Аналіз різного роду нових технологій показує, що їх

особливістю є те, що багато з них адресовані безпосередньо споживачеві. Не можна не враховувати, що на концептуальні і методологічні особливості гуманітарної експертизи суттєво впливають умови соціальної динаміки на тлі процесів глобалізації. Ці умови мають одну природу і в той же час не повністю збігаються [1].

Гуманітарна експертиза повинна бути усвідомлена як реалізація принципу випереджального реагування на ризики для людського потенціалу. Сьогодні соціальною необхідною стає особливий роду систематично організована діяльність, спрямована на прогнозування. Ядром такого роду діяльності повинна бути гуманітарна експертиза.

Завдання гуманітарної експертизи полягає у виявленні і оцінці як позитивних ефектів нових технологій та методик, включаючи і те, якою мірою і в яких напрямках вони сприяють розширенню людських можливостей, так і можливих негативних наслідків їх застосування.

Інше не менш значуще завдання гуманітарної експертизи полягає в тому, що завдяки їй суспільство може заздалегідь освоїти нову технологію та методіку. Гуманітарна експертиза виступає як форма, що моделює суспільством ситуації, породжувані впровадженням науково-технічних і соціальних нововведень. Різноманітні методи експертизи досить ґрунтовно розроблені у сучасній науці й одержали поширення в різних сферах практики.

Слід звернути увагу на одну принципово важливу обставину: основні процедури гуманітарної експертизи, такі як широке міждисциплінарне обговорення конкретних рішень і проектів, узгодження різноспрямованих інтересів і т.п., не є чимось невідомим і екзотичним; навпаки, вони надзвичайно широко використовуються людьми в безлічі різноманітних практичних ситуацій. Ефективність гуманітарної експертизи багато в чому визначається її систематичністю і цілеспрямованістю. В цілому слід зазначити, що концептуальне і методологічне обґрунтування як загальних принципів, так і засобів здійснення гуманітарної експертизи - це те, що вимагає подальшого опрацювання. У цій сфері і у вітчизняній і світовій літературі поки що, на жаль, більше декларацій і побажань, ніж конкретних результатів [2].

Якщо говорити про засоби, методи і процедури, характерні для гуманітарної експертизи, то вони принципово не відрізняються від апарату, який використовується в інших видах і формах експертизи. Тому має сенс зосередження на методологічних питаннях виразу специфіки даної експертизи.

З цієї точки зору передусім слід звернути увагу на те, що в порівнянні з усіма іншими видами експертизи для гуманітарної експертизи характерно особливе співвідношення спеціальних технічних моментів з одного боку, і того, що відноситься до сфери цінностей з іншого, оскільки матерія, з якою має справу гуманітарна експертиза, - це саме інтереси і цінності, тобто те, що визначається людською суб'єктивністю [3]. Тому для гуманітарної експертизи принципово

значення має те, що вона будується як діалог, як комунікація осіб і груп, що володіють певними навичками, але істотно різняться інтересами і ціннісними установками. У цьому сенсі гуманітарна експертиза виступає як механізм узгодження, вироблення компромісних рішень і, як правило, більш фундаментальні рівні загальних інтересів, вироблення платформ, на яких можливий перехід від логіки протистояння і конфронтації до логіки об'єднання і взаємодії.

Таким чином, гуманітарна експертиза – це не просто засіб для переходу до такої логіки, в ній самій цей перехід і починає здійснюватися. Тому прикметник “гуманітарна” в її назві має не тільки той зміст, що мова йде про людину і людські потреби, але і про її можливості в сенсі гуманізації людських взаємин і взаємодій, про особливий тип цих взаємин і взаємодій [4]. Це надзвичайно актуальне завдання наукового обґрунтування та введення в країні в широкі масштабах гуманітарної експертизи прийняття державних рішень, федеральних і регіональних програм, проектів, ініціатив. Така експертиза могла б стати ефективним інструментом стратегічного і тактичного корегування всієї соціальної і культурної політики держави, а також визначення пріоритетів її життєво важливих напрямків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ашмарин І.І., Юдін Б.Р. Людський потенціал: досвід гуманітарної експертизи // Людина. 1997. №3. – С. 76-85.
2. Братченко С.Л. Мир экспертизы - попытка определения координат / С.Л.Братченко // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности: научное издание / ред.: Г.В. Иванченко, Д.А.Леонтьева. - М.: Смысл, 2006. - С. 63-75.
3. Луків Вал. А., Луків Вл. А. Тезаурусний підхід у гуманітарних науках // Знання. Розуміння. Вміння. - 2004. - № 1. - С. 93-100.
4. Сафуанов Ф.С. Гуманитарная экспертология: Актуальные проблемы и перспективы // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности / Под ред. Г.В. Иванченко, Д.А. Леонтьева. – М.: Смысл, 2006. – С. 51-63.